

Utvärdering förste förskollärare

Bakgrund

Under de senaste åren har det tillkommit en ny karriärtjänst inom förskolan, förste förskollärare. Enligt Skolverket (2016) finns det en stor brist på utbildad förskolepersonal och därmed är det viktigt att göra yrket mera attraktivt och ge förskollärare bättre förutsättningar. Lärarförbundet (2016) ser positivt på att arbetsgivaren utser en förskollärare med särskilt ansvar då de anser att detta kan hjälpa till att höja den pedagogiska kvaliteten på förskolorna. Tjänsten förste förskollärare i Österåkers kommun är lokalt utformad och i uppdragsbeskrivningen lyfts undervisningsbegreppet, likvärdighet och kollegialt lärande som viktiga faktorer för att skapa en utvecklande och lärande verksamhet.

Projekt förste förskollärare

Kommunfullmäktige beslutade inför budget 2019 (KF§9:6) att uppdra Förskole – och grundskolenämnden att införa förste förskollärare inom kommunen i syfte att höja kvaliteten i förskolan och bidra till fler utbildade förskollärare genom en alternativ karriärväg. Modellen är hämtad från den statliga satsningen på förste lärare i skolan och innebär att ett antal förskolor kan erhålla ett tidsbegränsat bidrag för lönetillägg för en förstelärare. Bidraget består av ett lönetillägg på 5 000 kr/månad under projekttiden. Bidrag beviljades i första hand t o m december 2019 och har förlängts t o m juni 2020.

Riktlinjer

- För att förordnas som förste förskollärare krävs lärarlegitimation och minst fyra års välmeriterad tjänstgöring som förskollärare i förskola.
- Bidrag och förordnade knyts till den enhet som erhållit bidraget. Vid avbrytande av tjänst har rektor möjlighet att i samråd med antagningsgruppen tillsätta annan befattningshavare inom enheten för resterande period.
- Rektor ansvarar för det pedagogiska ledarskapet i verksamheten och har därför ansvaret för hur förstelärare tillsätts och hur uppdraget genomförs på den egna enheten.

- Rektor har möjlighet att avsluta ett förordnande om befattningshavaren uppenbart missköter uppdraget eller är föremål för arbetsrättslig påföljd. Samråd ska ske med utbildningsförvaltningen.

Syfte

Liksom i skolan kan försteläraren i förskolan t. ex medverka till att

- Stärka lärares (kollegors) förmåga att använda varandra som resurser i undervisningen
- Stödja lärare (kollegor) att förankra undervisningen i forskning och beprövad erfarenhet
- Främja en mer likvärdig undervisning

Förväntade effekter

- Ökade möjligheter att rekrytera nya förskollärare och behålla befintliga, projektet uppskattas ge effekt för att nå målet att öka andelen behöriga förskollärare.
- Höja kvaliteten och kvalitetssäkra kommunens förskolor, både genom uppdraget att implementera adekvat pedagogiskt innehåll och det handledande uppdraget som utgår ifrån samråd med rektor på förste förskollärarens enhet.

Resultat

Ansökan av förste förskollärare görs av rektor och utbildningsförvaltningen administrerar ansökningsprocessen. Två förskolor anmälde intresse för att införa befattningen och två förskollärare från dessa enheter har beviljats lönetillägg under augusti 2019 – juni 2020.

I utvärderingen av effekterna att införa förste förskollärare i Österåkers kommun har en kvalitativ studie genomförts där data samlats in genom en enkät som skickades ut till förste förskollärarna och respektive rektor. Samtliga förste förskollärare genomförde enkäten samt en rektor. I enkäterna ställdes öppna frågor med flera svarsalternativ samt frågor med möjlighet att kommentera där respondenterna kunde framföra sin tolkning.

I enkätsvaren så utläses att förste förskollärarna upplevt mandat från övriga kollegor att genomföra sitt uppdrag och att de fått stöd från rektor.

På frågorna hur förste förskollärarna stöttat sina kollegor i deras arbete med undervisning i förskolan för att främja en mer likvärdig utbildning så utläses från båda respondenterna samt rektor att undervisning ingår i det dagliga pedagogiska arbetet på förskolan. Förste förskollärarna har stöttat och väglett sina kollegor i didaktiska frågor genom t. ex reflektionsmöten, där man kopplat ihop teori med praktik samt genom gemensamma planeringar.

På reflektionsmötena har man utgått från litteratur kopplad till aktuell forskning för att utveckla undervisningen och utbildningen på förskolan vilket skapar förutsättningar för delaktighet och praktisk kunskap till alla kollegor i organisationen.

Att införa förste förskollärare är ett steg mot en mer likvärdig förskola enligt en respondent, då förste förskolläraren alltid ska utgå från alla barn på enheten. Det framträder också en tolkning av respondenternas svar att det finns olika uppfattningar gällande hur förste förskollärarens yrkesroll ska fungera ute i verksamheten och ett nätverk efterfrågas.

På den sista frågan där respondenterna getts möjlighet att lyfta saker som de anser viktigt att förmedla vidare så nämns två betydelsefulla faktorer:

- Tid behövs för både förste förskolläraren och rektorn att implementera och förtydliga uppdraget.
- Ledarskap, att ha kunskap om hur man leder sina kollegor för att motverka differentiering mellan kollegor och istället utgöra en enhet som strävar åt samma håll för att utveckla verksamheten.

Slutsatser

Även om förste förskollärarna har en uppdragsbeskrivning utvisar enkätsvaren att förste förskollärarna har flera olika uppdrag som påverkas utifrån vilken verksamhet de befinner sig i. Vikten av att samarbeta, handleda, skapa relationer, vägleda, inspirera och vara en länk i att utbildningen på förskolan vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är något som framträder i svaren som en viktig del i förste förskollärarens roll.

Resultatet från enkäten kan tolkas som att rektorerna har ett stort ansvar för att klargöra för vilka roller och vilka mandat som ska ges till förste förskollärare. I enkätsvaren utläses att det behövs mer tid för att etablera yrkesrollen.

Eftersom endast två förskollärare innehar uppdraget förste förskollärare i Österåkers kommun har de genomfört enhetsspecifika uppdrag där den pedagogiska kvaliteten i vardagen säkrats inom den egna enheten. För att bilda ett nätverk och öppna upp för centrala uppdrag för att kvalitetssäkra kommunens förskolor genom uppdraget att implementera adekvat pedagogisk innehåll behöver underlaget vara större.

Källförteckning

Läraryrket (2016). Förbättra villkoren för förskollärare. Hämtad 2016-12-02 från <http://www.lararforbundet.se/avdelningar/malmo/artiklar/forbattra-villkoren-for-forskollarare>

Skolverket. (2016). Storbrist på utbildad personal i förskolan. Hämtad 2016-11-23 från [om-skolverket/press/pressmeddelanden/2016/pressmeddelanden-2016-1.244816/stor-brist-pa-utbildad-personal-i-forskolan-1.249029](http://om.skolverket/press/pressmeddelanden/2016/pressmeddelanden-2016-1.244816/stor-brist-pa-utbildad-personal-i-forskolan-1.249029)